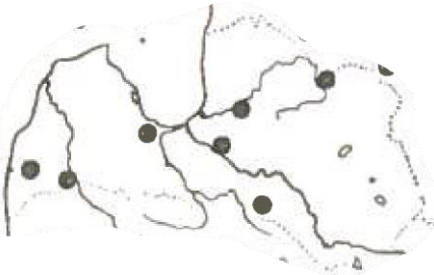
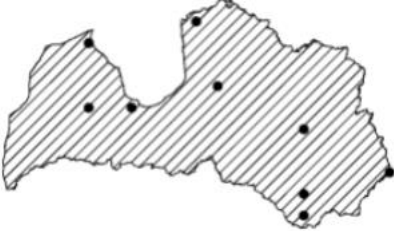
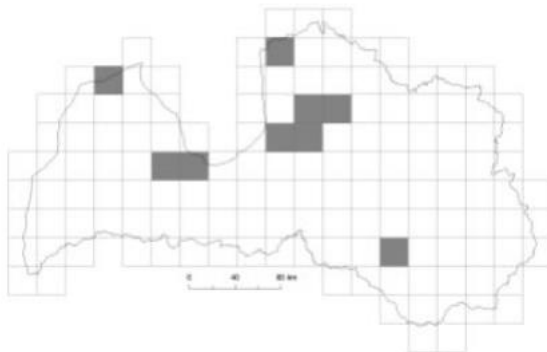

Piezīmes un atsaucis valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1052
Sugas nosaukums	<i>Hypodryas maturna</i>
Eksperts	Maksims Balalaikins
Darbs pabeigts	15.02.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Ošu pļavraibenis <i>Hypodryas maturna</i> ir BD II pielikumā iekļauta suga. Sugai raksturīgā dzīvotne Latvijā ir skraji meži ar ošiem: ošu gāršas vai arī jebkurš cits mežs ar ošu piejaukumu neatkarīgi no tā, vai mežs ir sauss vai mitrs. Jaunie kāpuri barojas ar ošu lapām. Nepieaugušie kāpuri kopīgi veido “ligzdas” nokaltušās lapās, ar tām kopā nokrīt uz augsnes un pārziemo, bet pavasarī turpina individuāli baroties ar ošu vai dažādu lakstaugu (pļavas nārbulis <i>Melampyrum pratense</i>) lapām. Kāpuri attīstās tikai uz jauniem ošiem, kas ir 1,5-3 m augsti. Sugu labvēlīgi ietekmē mežsaimnieciskā darbība, jo izcirtumos oši labi atjaunojas un kāpuriem tieši tādi ir nepieciešami. Suga sastopama vietām visā Latvijas teritorijā, bet lokāli. Nav reta suga (Savenkovs 2018).</p> <p>Nozīmīgākais pirmais ošu pļavraibeņa atradņu apkopojums Latvijā tika veikts 1974. gadā, kad tika uzskaitītas 7 sugas atradnes (1. attēls) (Šulcs, Viidalepp 1974). Ņemot vērā to, ka laika posmā no 1974. līdz 1991. gadam netika veikts sugas atradņu apkopojums, kā arī nav pieejami būtiski dati par sugas sastopamību, REF vērtība tiek pieņemta, balstoties uz 1974. gada datiem.</p> <p>1. attēls. Ošu pļavraibeņa atradnes Latvijā (Šulcs, Viidalepp 1974).</p> <p>EMERALD projekta rezultātu apkopojumā suga tika norādīta 9 kvadrātos (2. attēls).</p> <p>2. attēls. Ošu pļavraibeņa atradnes Latvijā, EMERALD projekta datu apkopojums.</p>

2007. gada BD 17. panta Latvijas ziņojumā sugas sastopamība tika norādīta visā Latvijas teritorijā un sastopamība reģistrēta 9 atradnēs (3. attēls). Šie dati atbilst HDV vērtībai.

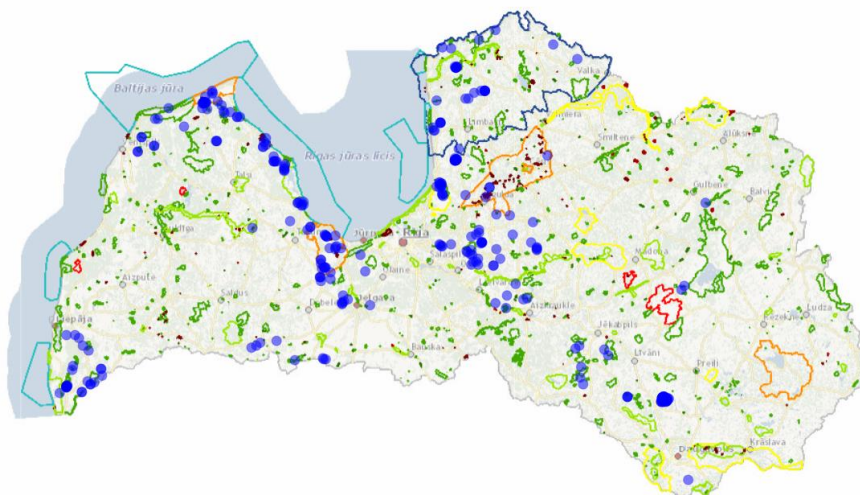

3. attēls. Dati no 2007. gada BD 17. panta ziņojum: ošu pļavraibeņa populācijas vērtējums.

Salīdzinot EMERALD datus un 2007. gada BD 17. panta ziņojuma datus, var redzēt, ka dažas atradnes nepārklājas, līdz ar to abu apkopojumu dati ir apvienojami. Kopējais atradņu skaits ir 15, kas tiek pieņemts kā HDV vērtība.

Nākošais sugas atradņu apkopojums tika veikts tikai 2010. gadā Latvijas tauriņu katalogā (Savenkovs, Šulcs 2010). Šajā katalogā netika atspoguļotas konkrētas sugas atradnes.

DDPS “Ozols” 2023. gada novembrī ir pieejami dati par 137 sugas atradnēm un vēl viena atradne ir iesniegta publicēšanai datubāzē. Tātad kopējais atradņu skaits ir 138, kas tiek pieņemts kā CV vērtība. Par atradni tiek uzskatīta viena atsevišķa sugas dzīvotne, kurā ir viens vai vairāki sugas novērojumi.

4. attēls. Ošu pļavraibeņa atradnes. DDPS “Ozols” 2023. gada novembra dati.

	<p>Ziņojumā Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā, novērtējumā par 2013.–2018. gada periodu, ošu pļavraibeņa kopējais stāvoklis novērtēts kā labvēlīgs (FV). Vērtējot tendenci, norādīts, ka populācija ir stabila. Tas, ka atradņu skaits kopš 1974. gada ir būtiski palielinājies, ir saistāms ar pētnieku un arī sabiedrības būtisku intereses pieaugumu par ošu pļavraibeni. N. Savenkovs norāda, ka nav pamata uzskatīt, ka sugas populācija Latvijā palielinās, pat pastāv bažas, ka varētu būt lejupejošas tendences. Tomēr, ņemot vērā datu trūkumu ilgākā laika periodā, nevar arī apgalvot, ka populācija samazinās. Līdz ar to var uzskatīt, ka populācijas lielums ir stabils.</p>
--	---

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	1974 Nozīmīgākais sugas atradņu apkopojums Latvijā XX gs. beigās (Šulcs, Viidalepp 1974).
	Popunit	loc (atradne)
	Min	7
	Max	7
HDV	Popunit	loc. (atradne)
	Quality & Date	M (2006)
	Min	9
	Max	9
	Trend period	1993–2006
	Trend	=
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2006)
	Trend	=
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	15
	Max_final	15
	Trend 1993–2006	S
CV	Date	2013–2018
	Popunit	grids1x1 loc. (atradne) / grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu skaits) Saskaņā ar BD 17. panta ziņojuma sagatavošanas vadlīnijām 2019. gada Latvijas ziņojumā kā populācijas mērvienība ir izmantots loc.(atradņu) / grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu) skaits.
	Min	na
	Max	na
	Value	131
	Type	estimate Izvērtējuma dati.

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Popunit_alt	na
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	na
	Method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Trend period	2007–2018
	Trend	S
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	estimatePartial
	Habitat period	2007–2018
	Trend	S
	Method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	138 Aprēķins balstīts uz DDPS “Ozols” pieejamajiem atradņu datiem uz 2023. gada novembri, kas uzskatāmi par precīzākajiem apkopotajiem datiem. Tika pieņemts, ka sugas atradne ir atsevišķa sugas novērojuma lokalitāte, turklāt tika ņemtas vērā sugas dispersijas iespējas.
	Max_final	138
	Trend 2007–2018	S Stabils (N. Savenkova viedoklis pers. kom.).
	Dati_FRR	
REF	Area	64589 km ²
	Period	1974 Nozīmīgākais sugas atradņu apkopojums Latvijā XX gs. beigās (Šulcs, Viidalepp 1974)).
HDV	Area	64589 km ²
	Quality & period	M (2006)
	Trend	=
	Magnitude	na
	Area_final	64589 km ²
	Trend 1993–2006	Stable
CV	Area	47518 km ²
	Period	2007–2018
	Trend	S (stabils)
	Trend_method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Area_final	64589 km ² Sugai piemērotās dzīvotnes ir sastopamas visā valsts teritorijā, arī sugas sastopamība prognozējama visā valsts teritorijā.
	Trend 2007–2018	Stable (stabils)
	Lēmumi FRP	
	Variants (8. attēls)	1. variants.

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		Atradņu skaita pieaugums no 1974. gada līdz 2023. gadam ir saistāms ar pētnieciskās aktivitātes pieaugumu, nevis populācijas palielināšanos.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants. Abos laika nogriežņos aplūkojamais parametrs nav mainījies.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Savenkovs N. 2018. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās tauriņu sugas Latvijā. Daugavpils Universitātes Dabas izpētes un vides izglītības centrs: 32 lp.

Savenkovs N., Šulcs I. 2010. Latvijas tauriņi. Katalogs. Latvian Lepidoptera. Catalogue. Eesti Lepidopteroloogide Selts, Tallin, 176 pp.

Šulcs J., Viidalepp J. 1974. Verbreitung der Großmetterlinge im Balticum. I. Tagfalter (diurna). Dtsch, Ent. Z., N.F. 21, 4-5: 353-403. Savenkov N., Šulcs I. 2010. Latvian Lepidoptera Catalogue. Tallinn, Estonian Lepidopterologists' Society, 176 pp.